

Múzeumi hónap

Az Orosháza nyolc nemzedéke című kiállítás megnyitásával szombaton Orosházán megkezdődik a múzeumi hónap eseménysorozata. Tizenegy új állandó és több mint száz időszakos kiállítás nyílik a következő hetekben, s a tárlatok jelentős része kapcsolódik a felszabadulási évfordulóhoz. Számos helyen az adott város, illetve megye történetének elmúlt negyedszázadáról adnak áttekintést. Emlékiállítás nyílik egyebek között Makón, Csongrádon és Egerben.

Emlékkülés az Akadémián

Csütörtökön a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében ünnepi ülésen emlékeztek meg az indiai nép nagy fiáról, Mahatma Gandhiról, születésének 100. évfordulójára. Részt vett a megemlékezésen Sumal Sinha indiai nagykövete is. Az emlékkülést Ligeti Lajos, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke nyitotta meg, majd Bognár József levelező tag, a Gandhi-centenárium magyar bizottságának elnöke mel-

tatta Gandhi küzdelmeinek és eszméinek jelentőségét India és a világ történelmében. Egyebek között rámutatott: — Mahatma Gandhi, a XX. század világtörténelmének egyik legmegragadóbb és legvonzóbb egyénisége, aki korunk követelményeit sajátos módon kötötte össze az indiai társadalom és az emberiség hagyományos értékeivel. Alakja ma is egyik ihletője az éhség ellen vívott drámai küzdelmeknek.

„Vörös lobogónk színében...”

Szirmai István elvtárs temetésére

Szirmai István 1944. november végén érkezett Szegedre s mint a munkásmozgalom régi harcosa, publicistája, azonnal bekapcsolódott a Délmagyarország munkájába. December 3-án jelent meg a lapban első írása. Mint felelős szerkesztő, neve csak 1945 március 23-án kerül az impresszumba, mivel előtte — a népfőnöki-politikából kivételképpen, és a lap régi munkatársa iránti gesztusból — e tisztséget korábban Magyar mondott beszédet. A beszéd Lászlónak engedte át. Július 24-től a lap főszerkesztőként

jelzi Szirmait, felelős szerkesztőként pedig régi küzdőtársát, az erdélyi munkásmozgalom másik kiváló publicistáját, Gárdos Sándort. Szirmai neve 1946. március 31-ig áll a lapon, ekkor távozott a fővárosba, hogy a pártközpontban a tömegszervezeti osztályt vezesse. Gárdos Sándor 1947. május 11-én szívrohamban elhunyt. Temetésén a régi barát és harcostárs, Szirmai István mondott beszédet. A beszéd — éppen munkásmozgalmi pályájuk színterének azonos-

Közös erővel célokért

(1.) A társadalmi munka lényegét tekintve általában díjazás nélkül végzett szellemi vagy fizikai tevékenység, végső eredményében a társadalom javára szolgáló önkéntes munka, amely számos részterületen kifejtendő, s ezért megnyilvánulási formái alakulnak, fejlődnek. Ide tartozik — bár egyesek ezt vitatják — az önkéntes, a köz javára kifejtett tevékenység is, amelynek lehetőségéhez mérten csekély mértékű eszmei díjazást kapnak, s az is, amelynek rugója a személyes érdekelttség, ez azonban tökéletesen egybeesik a társadalmi érdekekkel. Az előbbire példaként szolgálhat egy tervezési munka tiszteletdíjazása, az utóbbira a lakóházak előtti csatorna-, vízvezetéképítés stb.

is csak a közvetlen érdekeltiségre támaszkodva, hanem a társadalom összérdekeinek propagálásával hassunk az aktivizálódó lakosságra. Ilyen volt a Bérkert utcai körzeti orvosi rendelő 1956. évi építésének társadalmi támogatása. Változott az aktív kör is. A feladatoknak megfelelően növekedett az a bázis, amelyre a végrehajtásnál számíthatunk. Fejlesztési lehetőségeink is növekedtek, s néhány közcélú, társadalmi támogatással kivitelezett létesítmény javára szolgált a társadalmi munka szervezésének.

Az új gazdasági mechanizmus a társadalmi munka szervezésének feltételeit jelentősen megjavította, azaz, hogy a városi lakosság szervezőivé és irányítóivá ténylegesen a helyi tanácsokat tette, és ehhez a költségvetési és fejlesztési tervek az anyagi lehetőségeket is megteremtették. A társadalmi munka jelentős tényezőjévé válhat egyes felújítások és beruházások megvalósításának. Azok meggyorsításában hitelkiegészítő szerepet tölt be, vagy a fejlesztési alapon jelentkező összecszerelésében egy újabb beruházás fedezetül szolgál.

A társadalmi munka forrösszegének megtervezése minden évben előre megtörténik, s az elmúlt öt év teljesítési eredménye az I. kerületben a következőképp alakult:

Év	A társadalmi munka Ft értéke		A teljesítés százaléka
	tervezési	teljesített	
1964	310 000	422 689	136
1965	410 000	435 088	106
1966	440 000	549 000	125
1967	300 000	599 000	199
1968	300 000	537 000	179

Munkánk eredményességére utal, hogy 1964. évben első, 1965. évben harmadik helyezést értünk el a városi tanács által meghirdetett versenyben, s fejlesztési alapunkat a helyezési díjunkt juttatott 400 ezer majd 150 ezer forinttal is növelni tudtuk. A tervek készítésekor igyekeztünk reális helyzetből kiindulni, s tervszámainkat adott körülményeinkhez igazítani. Ennek ellenére az 1967. majd az 1968. évi magas térszámok a tervezés lazaságára is utalnak. Ez főként abból ered, hogy a tervezéskor nincsenek felmérés még megközelítő pontossággal sem, melyek azok a költségvetési, vagy fejlesztési feladatok, amelyeket társadalmi munka hozzájárulással vihetünk sikerre.

Megállapítható az is, hogy eltolódás van az egyéni társadalmi munka, a lakosság közvetlen részvételi formájától a kollektíván végzett társadalmi munka irányában. Az elmúlt években bizonyos mértékig csökkenő tendenciát mutat a társadalmi munkában részt vevő azon választópolgárok száma, akiket közvetlenül mozgósítani tudunk a lakóközterület érintő közérdekű feladatok végzésére. Az egyéni társadalmi munkája általában csak akkor található meg, ha ehhez közvetlen érdeke fűződik, például lakóháza előtti járdaépítés, vízvezeték fejlesztésnél a munkaárok ki-

len vállalat sem utasította el kérésünket, s dolgozók lelkesen vállalkoztak a társadalmi munkára.

Általában már az év elején megkezdődnek a tárgyalások a középiskolák igazgatóival a társadalmi munkatársak, vállalatok lekötésére. Tájékoztatjuk őket arról, hogy milyen munkálatokhoz szeretnénk megnyerni diákjainkat, s nyilatkozatukat kérjük vállalásaikról. Sajnos, ez nem teljes mértékben történik meg, s így időközben is gyakran kérünk segítséget. Ez magában rejti a kapkodás, a tervszerűtlenség veszélyét, különösen akkor, ha nem biztosítunk kellő felkészülési időt sem a tanfolyamoknak a szervezésre. Ezért a legminimálisra kell csökkenteni a diákok tervszerűtlen igénybevételét társadalmi munkára.

A tanfolyamoknak a szervezéshez való hozzáállása kifogástalan. Különösen lelkesen vállalkoznak a pedagógusok és diákok a gyermek- és fiatalok részére készíthető létesítmények elkészítésére. Gazdag fantáziával, sokszor öntevékenyen, maguk is kezdeményezve segítik munkánkat. Ez kifejezésre jutott az elmúlt évben például a Szent György téri játszótér és -szerek létesítésében, az újszegedi napközi tábort építésében, aminek értéke 100 ezer forint fölé emelkedett.

Szükséges tehát a társadalmi munkával kapcsolatos terv végrehajtásának tervszerűségét biztosítani. Számba kell venni már az év elején, hogy milyen munkára kiket kívánunk mozgósítani. A kijelölt munka és az aktivisták közötti összhang megteremtésével el kell érni, hogy aktivistáink a képzettségüknek leginkább megfelelő munkaterületen fejtsenek ki tevékenységüket.

Éltünk az úgynevezett szellemi társadalmi munka igénybevételének lehetőségével is. Így készült el a Csánádi utcai és a Juhász Gyula utcai óvoda belső átalakításának műszaki terve. A napközi tábort építésvezetése és műszaki ellenőrzése is társadalmi erővel történt. A József Attila-telepi iskola óvodává történő átalakításának, az öregek napközi otthona kialakításának, s a múlt évben a Tolbuhin sugárúti kabelfektetés terve (20 ezer forint értékben) készült társadalmi munkában. A tapasztalatok arra ösztönöznek bennünket, hogy bátrabban éljünk a jövőben az ilyen, s ehhez hasonló műszaki-szellemi társadalmi munka igénybevételével is.

Dr. VARGA JÁNOS,
a szegedi I. kerületi tanács
vb elnöke
(A befejező rész következik.)

Dr. Biczó György Bolognában

Tegnap, csütörtökön Bolognába utazott dr. Biczó György, a Szeged m. j. városi tanács vb elnöke, a Testvérvárosok Világszövetsége végrehajtó tanácsának tagja, hogy Reile Gézának, a Kecskeméti városi tanács vb elnökének társaságában

Kedves Sándorom! Kedves harcostársam! Nem kötnek már szerénység szelíd, elhárító mozdulatai. Elmondhatom szegedi barátainak, Szeged dolgozóinak, kit temetnek. Kevesen ismertek, kevesen ismerik sorsodat. Kevesen tudták, hogy a mosolygó, bácsis külsejű, bohémkedő újságíróban miért dobog beteg a szív. Most elmondom mindazoknak, akik elkísérték utolsó utadra, lássák egy jó magyar sorsát, lássák, mennyit szenvedett az, ki szerette népét, ki ragaszkodott emberi szabadságához, aki mert hűséges maradni minden időben elveihez.

Mit tudják azok, mi a szenvedés, akiket nem rúgdostak meg csendőrcsizmák? Mit tudják azok, mi a szenvedés, akiket nem vertek véresre Hor'hy pribékjei? Mit tudják azok, mi az elhűség, mi az igazi hazaszeretet, akikből nem akarták még kivenni azt?

Mit tudják azok, mit jelent magyarnak lenni, akiket nem állított el hazájukból a rájuk leselkedő bitófa? Mit tudják azok, mit jelent magyarnak lenni, akik nem érték az emigráció kenyerét, Mit tudják azok mit jelent magyarnak lenni, akik nem érték annak idején az utódállamok magyarságával azok kisebbségi sorsát.

A román bojárok elnyomása sem volt ír beteg szívednek. Együtt dobogott az az erdélyi parasztlak és munkások szívével, gondból, bajból, harcból mindig sok akadt. Most érnek gyakorlatlává, valósággá, Sándor, az erdélyi magyar és román parasztlak, munkásokkal, az erdélyi szellemben

mindig szabad értelmiséggel közös gondolatid: az erdélyi népek békés együttélése, közös szabadsága.

Íme, egy szabadságharcos magyar élete. Egy magyar kommunista élete, aki egy emberöltőn keresztül állta a harcot a durva, keményöklű hatalommal. Ez a hatalom nem kimélte a rád mért ütések. Csoda-e, hogy beteg volt a szív, mely minden elnyomottért dobogott?

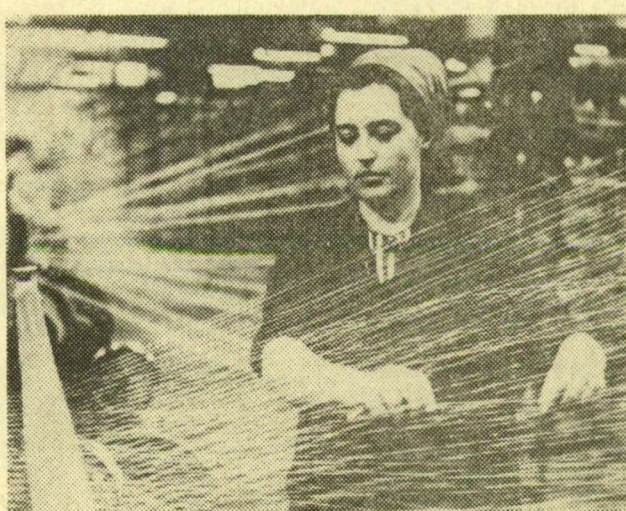
Te tudtad, mi a szabadság, ezért volt türelmed a tanításhoz, volt öklöd a harchoz, és volt beteg szívedben néped és hazád iránti mélyeség, áldozatos szeretet. Minden erőddel dolgoztál, mert ismerted és akartad, a célt: a szabad, demokratikus, népi Magyarországot.

Tudom, hogy halálad hírére Erdélyben is sírnak. Elbúcsúzom tőled az erdélyi barátok, a régi harcos magyarok nevében. Beteg szívednek a halál az erdélyi havasok örök nyugalomát hozza sírba.

És végül, drága elvtársam, elbúcsúzom pártod nevében, a Magyar Kommunista Párt központi vezetősége nevében, a központi sajtóosztályban dolgozó munkatársai nevében, ezek között üzenetével. Folytatjuk a harcot, Gárdos elvtárs, nélkülöd, tetőled is tanult töretlen hittel. Folytatjuk, amíg meg nem valósul közös akaratumk: a boldog magyar nép szabad országa.

Magasan lobog pártunk vörös lobogója, színében a te lelked szabadságvágyát, a te beteg szívednek vére színtét is örökké szerezjük.

Észak selyme

Hófehér lepedővászon, különböző asztalterítők, szalvéták, a legkülönbözőbb női és férfi ruhaanyagok sok színben és mintával — nehézzé lenné a Szovjetunió leniparának minden termékét felsorolni. Jó minőségével, finom kidolgozásával nemzetközi elismerést vívtak ki

maguknak. A Szovjetunió márkájával jelzett lenkészítményeket szívesen vásárolják Franciaországban, Kanadában, Svédországban, Finnországban, Angliában és még nagyon sok országban. A termelés növekedésével szélesedik a lenkészítmények választéka is. Növekszik a férfi és női lennel kevert szintetikus anyagok gyártása. Belorussziában a közeljövőben speciális üzem építenek a batiszt gyártására. 1975-re a Szovjetunióban még néhány hatalmas lenfeldolgozó üzemet terveznek és jelentősen növelni kívánják a vásznak gyártásának mennyiségét. Képzünk: Észak selyméhez készül a fonál.

Európa-rekord csapadékban

Északnyugat felől hatalmas aranyú hideg betörés változtatta meg az időjárást egyik napról a másikra, pontosabban szerdáról csütörtökre. Így aztán október 2-án már a hó közepének megfelelő hőmérsékleti értékek alakultak ki gyakorlatilag az ország minden részében. Ez a sarkvidéki eredetű hideg légtömeg igen gyorsan érkezett hozzánk.

Az eredmény a hőmérsékletben 6—10 fokos csökkenés, a csapadékban pedig Európa-rekord: a csütörtök reggelt megelőző 24 óra alatt nálunk, pontosan a Vas megyei Csehimindszenten hullott a legtöbb eső, kerekén 40 milliméter.

A hideg uralma azonban még nem ígérkezik tartósnak. Csütörtök reggelre ugyanis kelet felé tolódt el az a pálya, amelyen a hideg légtömegek Európa közepe felé áramlottak, s így megnyílt az út hazánk fölé az enyhébb levegő számára. A csütörtökön készített távolabbi előrejelzés szerint a hét főig terjedő időszak első felében a hőmérséklet még 1—6 fokig hűl le hajnalban és csak 10—15 fokig melegszik fel nappal, később azonban hajnalban sem lesz hidegebb 7—12 foknál, nappal pedig ismét 15—20 fokig emelkedik a higanyszál.